

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

04 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte –Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie,

cu participarea:

procurorilor

Iarmaliuc Petru, Codreanu Vitalie

avocaților

Vizdoga Ion, Balan Petru, Posturusu Nicolae

inculpatului

Dodon Igor

a judecat, în ședință de judecată publică, recursul declarat de către avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae în numele inculpatului Dodon Igor împotriva încheierii Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022 de prelungire a măsurii preventive – arestul la domiciliu, în privința inculpatului Dodon Igor XXXXX, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), art. 42 alin. (3), (5), art. 181/2 alin. (5) Cod penal.

Dodon Igor XXXXXX.

Termenul de examinare:

20.10.2022 – 04.11.2022.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Avocații au susținut recursul în sensul declarat.

Procurorii s-a pronunțat pentru respingerea recursului și menținerea încheierii contestate.

Asupra recursului nominalizat, Colegiul Penal,

C O N S T A T Ă :

1. La 06 octombrie 2022 la Curtea Supremă de Justiție a fost înregistrată și repartizată spre examinare prin intermediul PIGD-ului, cauza penală de învinuire a lui Dodon Igor de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 324 alin. (3) lit. a), b) și c) și 42 alin. (3) și (5), 181² alin. (5) Cod penal.

2. Potrivit materialelor cauzei, Dodon Igor este învinuit de faptul că, la 07.06.2019, acționând cu intenție directă, conform unui plan infracțional bine chibzuit din timp, exercitând funcția de Președinte al Republicii Moldova, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, conform poziției 1 din Anexa la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate public, acționând contrar obligațiilor stabilite de art. 77 alin. (2) din Constituția Republic Moldova, conform cărora Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării; acționând contrar angajamentelor asumate prin jurământul depus la validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 79 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora s-a obligat să apere democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, suveranitatea independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei; contrar prevederilor art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora,

Președintele Republicii Moldova poartă tratative și ia parte la negocieri, încheie tratate internaționale în numele Republicii Moldova și le prezintă, în modul și în termenul stabilit prin lege, spre ratificare Parlamentului, acționând contrar prevederilor legale, urmărind promovarea intereselor lui Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, care au creat și conduceau o organizație criminală și care aveau interesul de a controla procesele politice, sociale și economice din Republica Moldova, precum și scopul de a se eschiva de la răspundere penală în Federația Rusă, acționând inclusiv întru realizarea intereselor sale personale și ale partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, a pretins și a acceptat bani în sumă de la 600 000,00 până la 1 000 000,00 dolari SUA, ceea ce conform cursului Băncii Naționale a Moldovei constituia la acel moment suma de la 10 922 400, 00 până la 18 204 00, 00 lei MD, de la Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, pentru a negocia în calitate de Președinte al Republicii Moldova, cu factori de decizie din Federația Rusă, condiții favorabile partidului politic „Partidul Democrat din Moldova” și personal lui Plahotniuc Vladimir privind crearea unei coaliții de guvernare în Republica Moldova, între partidul politic „Partidul Democrat din Moldova” și partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, ceea ce prevedea modul de distribuire a funcțiilor de miniștri în cadrul noului Guvern și a funcțiilor de conducere a instituțiilor publice, precum și exonerarea lui Plahotniuc Vladimir de la răspundere penală pe dosarele pendinte în privința acestuia, care sunt în gestiunea organelor de drept din Federația Rusă.

În continuare, în aceleași circumstanțe, Dodon Igor, urmărind intenția de a intra în posesia banilor și folosirea acestora în interes personal și în interesul partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, a solicitat lui Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, ca banii preținși și acceptați să fie transmiși lui Furculiță Corneliu, care avea calitatea de membru al comitetului executiv politic și mandatar financiar al partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul lui Botnari Constantin, care la acel moment exercita funcția de secretar general al partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”.

Conform înțelegerii între Dodon Igor, Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei banii preținși și acceptați de către Igor Dodon, urmau a fi folosiți de către Furculiță Corneliu, pentru achitarea salariului membrilor partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și altor cheltuieli aferente ale aceluiași partid politic.

Pe baza stării de fapt menționate supra, de către organul de urmărire penală, în drept, au fost calificate acțiunile lui Dodon Igor în baza art. 324 alin. (3) lit. a), b) și c) cu indicii calificativi: pretinderea, acceptarea personal și primirea de către o persoană cu funcție de demnitate publică, prin mijlocitori, bunuri în proporții deosebit de mari, ce nu i se cuvin, pentru sine și pentru o altă persoană, pentru a îndeplini și pentru a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, acționând în interesul unei organizații criminale.

Tot el, Dodon Igor, se învinuiește în aceea că, la 04.06.2019, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, fiind persoană cu funcție de demnitate publică și exercitând funcția de Președinte al Republicii Moldova, acționând în interesul partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, a organizat acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, de către Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, care au creat și conduceau organizația criminală „Plahotniuc”.

Astfel, la data de 04.06.2019, Dodon Igor, în cadrul întâlnirii cu Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, a acceptat de la Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, bani în sumă de la 600 000,00 până la 1 000 000,00 dolari SUA, ceea ce conform cursului Băncii

Naționale a Moldovei, constituia la acel moment suma de 10 922 400, 00 lei MD și respectiv 18 204 00, 00 lei MD, pentru cheltuieli curente ale partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, inclusiv pentru achitarea salariilor angajaților aceluiși partid politic.

Conform înțelegerii între Dodon Igor, Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, banii preținși și acceptați de către Dodon Igor, urmau a fi transmiși lui Furculiță Comeliu, prin intermediul lui Botnari Constantin, iar ulterior urmau a fi folosiți de către Furculiță Corneliu, care avea calitatea de membru al comitetului executiv politic și mandatar financiar al partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul lui Botnari Constantin, care la acel moment exercita funcția de secretar general al partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, mijloace financiare pentru achitarea salariului membrilor partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și altor cheltuieli aferente ale aceluiși partid politic.

Tot el, Dodon Igor, la 07.06.2019, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, fiind persoană cu funcție de demnitate publică și exercitând funcția de Președinte al Republicii Moldova, acționând în interesul partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și de comun acord cu persoane din conducerea Federației Ruse, a pretins de la Plahotniuc Vladimir, care a creat și conducea organizația criminală „Plahotniuc”, finanțarea ilegală a partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, cu transmiterea lunară persoanelor responsabile de gestiunea financiară a partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, a sumei de la 600 000,00 până la 1 000 000,00 dolari SUA, ceea ce conform cursului Băncii Naționale a Moldovei constituia la acel moment suma de la 10 922 400, 00 până la 18 204 00, 00 lei MD, pentru cheltuieli curente ale partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, inclusiv achitarea salariilor angajaților aceluiși partid.

Pe baza stării de fapt menționate, de către organul de urmărire penală, în drept, au fost calificate acțiunile lui Dodon Igor și în baza articolelor 42 alin. (3) și (5), 181² alin. (5) Cod penal cu indicii calificativi: *organizarea și dirijarea acceptării cu bună știință a finanțării partidului politic din partea unei organizații criminale și contribuirea la comiterea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, înlăturare de obstacole.*

3. Procurorului în Procuratura Anticorupție, Iarmaliuc Petru, la 13 octombrie 2022, ora 14:30 a înaintat un demers privind prelungirea măsurii preventive - arestul la domiciliu în privința inculpatului Dodon Igor pe un termen de 30 de zile.

4. Prin încheierea Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022, a fost admis parțial demersul procurorului și a fost prelungită măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu în privința inculpatului Dodon Igor, pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului măsurii preventive din 21 octombrie 2022, ora 07:00 până la 20 noiembrie 2022, ora 07:00 cu menținerea restricțiilor și obligațiilor stabilite prin decizia și mandatul judecătoresc ale Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2022 cu eliberarea mandatului de arest.

5. Încheierea în cauză este atacată cu recurs de către avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae în numele inculpatului Dodon Igor, prin care solicită examinarea și admiterea acestuia, casarea încheierii și pronunțarea unei decizii noi de respingere a demersului procurorului privind prelungirea măsurii preventive arestul la domiciliu în privința lui Dodon Igor.

5.1 În susținerea recursului declarat, avocații în numele inculpatului invocă următoarele:

- încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022 privind prelungirea măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu în privința lui Igor Dodon este

nemotivată;

- motivele succinte ale instanței indicate în încheierea contestată nu sînt întemeiate și nu justifică în nici un fel admiterea demersului;

- constatarea unei *bănuieli rezonabile* poate avea loc doar prin cercetarea unui probatoriu prezentat de partea acuzării, însă Colegiul penal nu a examinat un astfel de probatoriu, deoarece a intrat în camera de deliberare fără a trece la etapa de cercetare nemijlocită a probatoriului prezentat de acuzator. Actele prezentate de acuzatorul de stat sunt niște probe dobândite prin măsurile speciale de investigație într-o altă cauză penală, care nu are tangență cu prezenta cauză penală la momentul de față, iar transferul de probe a fost efectuat fără a ține cont de condițiile legale prevăzute de art. 132⁵ Cod procedura penala, adică în termen de 3 luni de la data dobândirii acestor probe printr-o ordonanță motivată și încheierea judecătorului de instrucție;

- riscul ingerinței în cursul normal al procedurilor penale și riscul eschivării nu sînt probate și materializate, așa după cum a comunicat acuzarea și cum a reținut instanța;

- instanța a confundat și a cumulat greșit două riscuri distincte: riscul ingerinței în cursul normal al urmăririi penale și riscul eschivării;

- instanța nu a supus unei analize minuțioase toate pretinsele argumente ale acuzatorilor de stat și nu le-a raportat în mod specific și concret la circumstanțele cauzei penale și la argumentele părții apărării;

- instanța nu a motivat și explicat prin ce anume se materializează existența riscului eschivării. Inculpatul a fost și este în țară permanent (cu excepția unor călătorii scurte în interes de serviciu), nu are alt domiciliu în altă țară și nu are cetățenia altei țări, are familie în Republica Moldova, copii minori, părinți, rude și serviciu stabil, iar toate aceste argumente vorbesc împotriva riscului eschivării. Riscul aplicării unei sancțiuni severe și temeinicia probelor pot fi relevante, dar nu sunt, prin sine, decisive. Deși este în mod neîntemeiat acuzat de comiterea unor infracțiuni grave și deosebit de grave într-o altă cauză penală, Dodon Igor nu a avut aplicate măsuri preventive și nu a fugit nicăieri. Dimpotrivă, a declarat public că va rămâne în țară ca să-și demonstreze nevinovăția. Această conduită a învinuitului urma să fie luată în calcul și în această cauză penală. Iar despre aceste împrejurări Igor Dodon a menționat în ședința de judecată, declarând ca este gata să-și predea în mod oficial pașaportul său, ca o garanție de respectare a condițiilor stabilite în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (3) Cod procedura penala în cazul aplicării măsurii preventive sub formă de liberare provizorie sub control judiciar. Instanța urma să aprecieze riscul eschivării în acest caz, pornind de la personalitatea lui Igor Dodon;

- referitor la riscul ingerinței în cursul normal al procedurilor penale, instanța a formulat argumente formale, în absența unor probe concrete, reiterând argumentele procurorului din demers. Simpla afirmație că inculpatul ar putea să exercite presiuni asupra martorilor, distruge sau tăinuie probele materiale nu este suficientă, mai ales în condițiile în care procedurile penale de administrare a probatoriului la cauza penală s-au finalizat, iar pînă în prezent fapte personale ale inculpatului de influențare a martorilor nu au fost înregistrate și nu există la materialele cauzei penale nici o probă că astfel de fapte și tentative ar fi fost comise. Probele materiale nu mai pot fi distruse sau tănuite, pentru că sînt colectate și administrate la cauza penală și urmează să fie examinate de instanța de judecată;

- detenția inculpatului nu este dictată de raționamente procesuale și legale care ar fi conforme cu prevederile Codului de procedură penală și art. 5 din Convenția europeană

pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

- nici procurorul în demersul său și nici instanța de judecată în încheierea contestată nu au demonstrat de ce alte măsuri preventive mai puțin severe, neprivative de libertate nu ar fi suficiente în acest caz. Argumentul instanței de judecată, precum ca *prin alte măsuri procesuale de constrângere mai puțin severe nu ar fi posibil de asigurat neinfluențare martorilor de către inculpat*, este lipsit de argumentare juridică;

- izolarea inculpatului de societate urmărește scopul ascuns de a-l priva pe acesta de posibilitatea de a desfășura activitate politică;

- în mod arbitrar Colegiul penal i-a impus inculpatului *riscul comiterii altor infracțiuni*. Deși acest risc nu este invocat în demersul acuzatorului de stat, instanța l-a reținut, în motivarea soluției sale de prelungire a arestului la domiciliu. Pentru constatarea acestui risc, în mod indubitabil este necesar administrarea unui probatoriu, în caz contrar, acest risc rămâne a fi considerat ca fiind unul declarativ fără o susținere legală. În baza faptului că instanța consideră acest risc ca fiind unul real, se presupune că instanța de judecată s-a bazat pe un careva probatoriu administrat de însăși instanță, acțiune inadmisibilă pentru o instanță imparțială, ori administrarea probatoriului este de competența acuzării.

6. În ședința de judecată, avocatul Balan Petru în numele inculpatului a susținut recursul declarat și a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022 cu emiterea unei noi decizii prin care să fie respins demersul procurorului.

Avocatul Vizdoga Ion în numele inculpatului a susținut recursul și a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de fond și emiterea unei noi decizii de respingere a demersului procurorului de prelungire a măsurii preventive.

Avocatul Posturusu Nicolae în numele inculpatului a solicitat admiterea recursului și casarea hotărârilor Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022.

Inculpatul Dodon Igor a susținut recursul înaintat de avocații săi, solicitând admiterea acestuia, cu anularea hotărârilor judecătorești din 17 octombrie 2022, prin care i-a fost prelungită măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu.

Procurorii Iarmaliuc Petru și Codreanu Vitalie, fiind prezenți în ședința de judecată, au solicitat respingerea recursului ca nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022.

7. Efectuând controlul judiciar al legalității încheierii din 17 octombrie 2022 de prelungire a măsurii preventive și mandatului de prelungire a măsurii preventive – arestul la domiciliu, în privința inculpatului Dodon Igor XXXX, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), art. 42 alin. (3), (5), art. 181/2 alin. (5) Cod penal, ca instanță de recurs, în urma examinării recursului susnumit în raport cu materialele cauzei, audiind apărătorii, inculpatul, procurorii, conducându-se de prevederile art. 311, 312 din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins ca nefondat, din considerentele ce urmează.

Conform art. 176 alineatele (1), (2) și (3) Cod de procedură penală *măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va*

cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței. Arestarea preventivă și măsurile alternative de arestare se aplică numai persoanei care este învinuită, inculpată de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 3 ani și doar în condițiile prevăzute de prezentul cod. La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, procurorul și instanța de judecată vor aprecia și vor motiva, în mod obligatoriu, dacă măsura preventivă este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale, inclusiv luând în considerare: 1) caracterul rezonabil al bănuielii, gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei incriminate, apreciate în fiecare caz individual, însă fără a se pronunța asupra vinovăției; 2) personalitatea și caracterizarea bănuितului, învinuitului, inculpatului, inclusiv la momentul de comitere a faptelor incriminate; 3) vârsta și starea sănătății sale; 4) ocupația sa; 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute; 6) starea sa materială, veniturile, posesia bunurilor imobile sau a altor proprietăți; 7) deținerea unui loc permanent de trai, deținerea unui loc permanent ori temporar de muncă; 8) alte circumstanțe esențiale prezentate de bănuित, învinuit, inculpat sau de către procuror, organul de urmărire penală.

Potrivit art. 186 alin. (9) Cod de procedură penală, prelungirea termenului de arest preventiv se dispune cu respectarea condițiilor stabilite de prezentul cod pentru aplicarea inițială a măsurii de arest preventiv. Suplimentar, la soluționarea demersului privind prelungirea termenului de arest preventiv, judecătorul de instrucție sau, după caz, instanța de judecată are obligația să examineze dacă, pentru înlăturarea riscurilor ce au determinat aplicarea măsurii de arest preventiv, este suficientă aplicarea altor măsuri preventive neprivative de libertate și dacă există sau nu temeiuri relevante și suficiente pentru prelungirea măsurii de arest preventiv. Alineatul (4) al aceluiași articol prevede că, termenul arestului poate fi prelungit doar atunci când alte măsuri preventive neprivative de libertate nu sînt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestului preventiv și și-au păstrat actualitatea condițiile și criteriile stipulate la art. 175, 176 și 185.

Conform art. 188 alineatele (1), (2) și (6) Cod de procedură penală, arestarea la domiciliu constă în izolarea învinuitului, inculpatului de societate în locuința acestuia, cu stabilirea anumitor restricții. Arestarea la domiciliu se aplică față de învinuit, inculpat în baza hotărîrii judecătorului de instrucție sau a instanței de judecată în modul prevăzut în art. 185 și 186, în condițiile care permit aplicarea măsurii preventive sub formă de arest, însă izolarea lui totală nu este rațională în legătură cu vârsta, starea sănătății, starea familială sau cu alte împrejurări. Termenul, modul de aplicare, de prelungire a duratei și de atac al arestării la domiciliu sînt similare celor aplicate la arestarea preventivă.

Colegiul penal constată că, la examinarea demersului procurorului Colegiul penal a respectate prevederile legale suscitade, argumentându-și soluția prin expunerea și argumentarea condițiilor pentru prelungirea măsurii preventive - arestul la domiciliu.

Astfel, încheierea Colegiului penal conține expunerea motivată referitor la bănuiala rezonabilă, prezența riscului eschivării inculpatului de la judecarea cauzei, împiedicarea aflării adevărului, probabilitatea influențării martorilor care urmează a fi audiați în ședința de judecată, totodată, menționând că temeiurile care au stat la baza emiterii încheierii de aplicare a arestului la domiciliu nu au dispărut și își păstrează actualitatea.

Concluziile instanței sunt conforme art. 6 pct. 4³) Cod de procedură penală, presupune suspiciunea rezultată din care rezultă din existența unor fapte și/sau informații care ar convinge un observator obiectiv că s-a comis ori se pregătește comiterea unei infracțiuni imputabile unei anumite ori anumitor persoane și că nu există alte fapte și/sau informații care înlătură caracterul penal al faptei ori dovedesc neimplicarea persoanei. Aici, instanța de recurs i-a în considerare și

practica jurisprudenței CtEDO, potrivit căreia, faptele care conturează o bănuială rezonabilă nu trebuie să fie la același nivel ca și cele necesare pentru a justifica o condamnare (Erdagoz contra Turciei; Fox, Campbell și Hartley; Murray și Brogan contra Regatului Unit, O'Hara contra Regatului Unit).

Instanța de recurs menționează și prevederile articolul 5 § 1 lit. c) din Convenție, care reglementează posibilitatea lipirii de libertate a unei persoane doar dacă există o „bănuială rezonabilă” că această persoană a săvârșit o infracțiune. Bănuiala rezonabilă presupune existența faptelor sau a informațiilor care ar convinge un observator obiectiv că persoana în cauză ar fi putut săvârși infracțiunea.

Astfel, Dodon Igor este învinuit de organul de urmărire penală de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 324 alin. (3) lit. a), b) și c) și 42 alin. (3) și (5), 181² alin. (5) Cod penal, iar probele obținute de organul de urmărire penală la etapa înaintării demersului, admit existența unei „suspiciuni rezonabile” care presupune existența faptelor și a informației care ar satisface un observator obiectiv că, acesta ar putea fi implicat în comiterea unor infracțiuni.

În cazul dat, Colegiul penal susține concluzia instanței și menționează că, prelungirea față de inculpat a măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu este justificată, întemeiată și necesară, iar bănuiala rezonabilă că inculpatul a comis faptele de care este învinuit rezultă din rechizitoriu, probele urmând a fi examinate pe parcurs de către instanța de judecată.

Din considerentele enunțate, Colegiul penal consideră neîntemeiate argumentele părții apărării expuse în recurs, precum că constatarea unei bănuieli rezonabile poate avea loc doar prin cercetarea unui probatoriu prezentat de partea acuzării.

Prin urmare, instanța de judecată corect a atestat că procurorul, la demersul privind prelungirea măsurii preventive „arestarea la domiciliu” pentru o perioadă de 30 de zile, în privința inculpatului Dodon Igor, a prezentat argumente pertinente, ce au indicat asupra temeiniciei prelungirii măsurii preventive.

Cu referire la riscurile care au justificat prelungirea măsurii preventive și au fost reținute de către instanță, Colegiul penal constată că, la examinarea demersului, instanța de judecată a luat în considerare caracterul faptelor imputate, care la rândul său, legitimează o detenție provizorie, a ținut cont de gravitatea infracțiunilor incriminate, pericolul și posibilitatea reală de influențare a martorilor, precum și posibilitatea exercitarea presiunilor asupra acestora, crearea impedimentelor în stabilirea adevărului pe cauză, posibilitatea reală de eschivare de la organele de drept, personalitatea inculpatului, distrugerea sau tănuirea probelor materiale. Din aceste raționamente, Colegiul penal consideră că este justificată și necesitatea menținerii restricțiilor impuse inculpatului prin prelungirea măsurii preventive „arestarea la domiciliu”, aceasta fiind o măsură preventivă de natură să asigure echilibrul între drepturile persoanei învinuite și interesul public.

În motivarea soluției de prelungire a măsurii preventive în privința inculpatului Dodon Igor, instanța întemeiat a constatat prezența în continuare a riscului eschivării de la judecarea cauzei, cât și a riscului împiedicării bunei desfășurări a justiției, apreciind respectiv materialele ce denotă că inculpatul, pe parcursul executării măsurii preventive arestul la domiciliu, a manifestat o atitudine neglijentă și a întreprins acțiuni de încălcare a obligațiilor și interdicțiilor stabilite de către judecătorul de instrucție anterior.

Totodată, în motivarea existenței riscului eschivării inculpatului, în încheierea pronunțată, instanța a luat în considerație și personalitatea inculpatului, motiv din care, Colegiul penal consideră nefondate afirmațiile avocaților expuse în sensul dat în recurs.

Cu referire la argumentul recurenților, precum că procedurile penale de administrare a probatoriului la cauza penală s-au finalizat, luând în considerație faptul că instanța nu a purces la cercetarea nemijlocită a probelor, Colegiul penal consideră argumentarea instanței de fond în ce privește existența riscului ingerinței în cursul normal al procesului de judecare a cauzei.

Referitor la argumentul din recursul declarat, precum că instanța de judecată nu a demonstrat de ce alte măsuri preventive mai puțin severe nu ar fi suficiente, precum și referitor la faptul că inculpatul este cetățean doar al Republicii Moldova și nu intenționează să se eschiveze de la judecarea cauzei, Colegiu penal consideră că acestea, în condițiile temeiurile descrise în încheierea de prelungire a măsurii preventive, precum și în raport cu riscurile constatate, nu justifică aplicarea unei măsuri procesuale de constrângere mai puțin severe.

Reieșind din cele menționate, Colegiul penal consideră că încheierea privind prelungirea arestului la domiciliu în privința lui Dodon Igor este una suficient motivată și întemeiată, care conține în sine argumentarea necesității stabilirii restricțiilor față de inculpat, nu contravine, în viziunea instanței de recurs, practicii CEDO la care fac referire autorii recursului, or, Hotărârile CtEDO enunțate, sunt emise de Înalta Curte pe cazuri concrete și nu influențează în mod automat toate cazurile.

Mai mult ca atât, menținerea în arest la domiciliu a lui Dodon Igor urmărește un scop legal, respectiv această privare este una legală, necesară și proporțională pericolului social al faptelor ce i se incriminează inculpatului și urmărește drept scop desfășurarea normală a examinării cauzei, acordarea posibilității instanței de a judeca cauza penală cu celeritatea necesară pentru neadmiterea tergiversării.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că, încheierea contestată cuprinde motivele legale pe care se întemeiază soluția, recursul declarat în acest sens fiind unul nefondat.

8. În conformitate cu art. 312 alin. (5) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

A respinge recursul declarat de către avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae în numele inculpatului Dodon Igor împotriva încheierii Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022 de prelungire a măsurii preventive și mandatului de prelungire a măsurii preventive – arestul la domiciliu, în privința inculpatului Dodon Igor XXXXX, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), art. 42 alin. (3), (5), art. 181/2 alin. (5) Cod penal ca nefondat, cu menținerea respectivelor hotărâri fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **10 noiembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

10 noiembrie 2022

mun. Chișinău

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza penală în privința lui **Dodon Igor XXXXXX**)

1. Prin încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022, examinând în ședință publică demersul procurorului cu privire la prelungirea măsurii preventive – arestul la domiciliu în privința inculpatului Dodon Igor, învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c) Cod penal, art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal, a fost admis parțial demersul procurorului și prelungită măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu în privința inculpatului Dodon Igor, pe un termen de 30 zile, cu menținerea restricțiilor și obligațiilor stabilite prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2022 și a mandatului judecătoresc eliberat în baza acestei decizii.

2. Nefiind de acord cu soluția respectivă, partea apărării a contestat cu recurs încheierea menționată, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei decizii noi prin care să fie dispus respingerea demersului procurorului privind prelungirea măsurii preventive – arestul la domiciliu în privința inculpatului Dodon Igor.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 04 noiembrie 2022, a fost respins ca nefondat recursul declarat de către avocații Vizdoga Ion, Balan Pentru și Posturusu Nicolae în numele inculpatului Dodon Igor, împotriva încheierii contestate, cu menținerea acesteia și a mandatului de prelungire a arestului la domiciliu fără modificări.

4. Am semnat potrivit legii decizia, însă nu am susținut soluția adoptată și consider, că în speță urma a fi pronunțată o decizie de admitere a recursului declarat, casarea încheierii Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a demersului procurorului privind prelungirea măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu în privința inculpatului Dodon Igor și anularea prelungirii duratei acesteia și eliberarea persoanei de sub arest, dacă nu este arestat legal pe o altă cauză penală, din considerentele ce urmează.

Prima facie, la adoptarea hotărârii privind aplicarea detenției, instanțele naționale trebuie să aplice standardele impuse de Convenția Europeană: legalitatea detenției; existența unei bănuieli rezonabile; prezența unui risc;

proportionalitatea, rezonabilitatea și necesitatea aplicării detenției și, în sfârșit, posibilitatea aplicării măsurilor alternative detenției.

Reieșind din principiul proporționalității și rezonabilității la aplicarea arestării preventive rezultă că, regula o constituie libertatea persoanei. Or, potrivit jurisprudenței, cercetarea persoanei în stare de libertate reprezintă o regulă. Prezumția este întotdeauna în favoarea eliberării (*pro libertate*).

Arestarea este o măsură excepțională. Ca urmare, arestarea poate fi dispusă numai în anumite cazuri și numai pentru anumite motive, care trebuie arătate în mod concret și convingător în hotărârea organului care o dispune. Persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să fie întotdeauna eliberată în cursul procedurii, cu excepția cazului când se dovedește existența unor motive care să justifice menținerea măsurii privative de libertate.

Regula este cea a cercetării persoanei în stare de libertate (*Letellie v. Franța*, hotărâre din 26 iunie 1991, § 35). Statul trebuie să arate că există motive „relevante și suficiente” care să justifice continuarea privării de libertate (*Yağci și Sargin v. Turcia*, hotărâre din 8 iunie 1995, § 52). Obligația de a justifica reținerea, indiferent cât ar fi de scurtă, revine autorităților și trebuie făcută în mod accesibil și convingător (*Belchev v. Bulgaria*, hotărâre din 8 aprilie 2004, § 82).

Astfel, sunt motive pentru privarea de libertate a celui bănuit de comiterea unei infracțiuni dacă există riscul:

- sustragerii lui de la judecată (*Stogmuller v. Austria*, 10 noiembrie 1969, § 15);
- de a afecta înfăptuirea justiției (*Wemhoff v. Germania*, 27.06.1968, § 14);
- de a comite alte infracțiuni (*Matznetter v. Austria*, 10 noiembrie 1969, § 9);
- de a produce dezordine publică (*Letellier v. Franța*, 26 iunie 1991, § 51).

Dar aceste pericole sau riscuri trebuie susținute prin probe bazate pe fapte (*Țurcan v. Moldova*, hotărâre din 23 octombrie 2007, § 48-49). Astfel, îi revine procurorului să dovedească în fiecare caz existența și seriozitatea riscurilor menționate.

Prin urmare, la soluționarea demersului cu privire la aplicarea/prelungirea arestării, instanța de judecată urmează să stabilească **prin probe** pertinente, concludente și utile prezentate de părți, acele circumstanțe care atestă bănuiala rezonabilă în săvârșirea infracțiunii precum și motivele pentru privarea de libertate a persoanei, care se materializează prin riscurile menționate supra. Totodată, instanța de judecată urmează să stabilească în același mod circumstanțele care dictează imposibilitatea aplicării unei măsuri preventive alternative.

La acest capitol, țin să evidențiez că, articolul 25 din Constituție garantează dreptul la libertate individuală și la siguranță al persoanei. *Ad similibus*, în conformitate cu articolul 5 § 1 din Convenția Europeană, orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Scopul principal al acestor dispoziții este de a

proteja persoana împotriva unei lipsiri arbitrare sau nejustificate de libertate (McKay v. Regatul Unit [MC], 3 octombrie 2006, § 30), totuși, cu luarea în considerare a faptului că dreptul la libertate și la siguranță nu este unul absolut.

5. Analizând materialele prezentate instanței de recurs, în raport cu motivele reflectate în cererea de recurs declarată de partea apărării, efectuând exercițiul controlului judiciar al legalității încheierii prin care a fost prelungită măsura preventivă, consider că încheierea contestată este una nemotivată, iar motivele invocate de procuror în susținerea demersului înaintat nu au fost probate prin probe pertinente, concludente și utile, instanța de judecată adoptând soluția bazându-se pe probe care au fost puse anterior la baza prelungirii măsurii preventive fără o argumentare a repercusiunii în continuare a acestor probe în raport cu motivele și riscurile invocate în demersul procurorului.

Mai mult, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată probele invocate în susținerea demersului nu au fost cercetate și apreciate conform prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, inclusiv din punct de vedere al coroborării cu circumstanțele invocate în demersul înaintat de către procuror.

Subsidiar, evidențiez statuările practicii judiciare de aplicare de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu, potrivit căreia menținerea inculpatului în stare de arest în faza judecării cauzei poate fi prelungită doar în cazuri excepționale, la demersul acuzatorului de stat, printr-o încheiere motivată a instanței care judecă cauza.

Totodată, potrivit practicii judiciare, la examinarea recursului, instanța va lua în considerație că doar partea apărării poate solicita audierea martorului de către judecătorul de instrucție. Procurorul poate anexa la demers procesele-verbale de audiere a martorilor deja audiați în cadrul urmăririi penale.

Asupra cererii apărării cu privire la audierea martorilor, declarațiile cărora ar putea avea importanță pentru soluționarea demersului, decide judecătorul de instrucție prin încheiere motivată. Practica judiciară statuând că, neadoptarea unei decizii cu privire la solicitările apărării de a audia martorii, declarațiile cărora pot avea importanță pentru soluționarea demersului este contrară art. 5 § 4 CEDO (a se vedea hotărârile Becciev c. Moldovei, 4 octombrie 2005, §§ 65-76 și Țurcan și Țurcan c. Moldovei, 23 octombrie 2007, §§ 65-70).

Astfel, am constatat că, în cadrul ședinței de judecată, la examinarea demersului procurorului privind prelungirea măsurii preventive, partea apărării a înaintat instanței cerere privind audierea martorilor declarațiile cărora, în opinia părții apărării, au importanță la soluționarea demersului și sunt necesare pentru elucidarea atât a încălcării sau neîncălcării condițiilor stabilite inculpatului la menținerea acestuia în stare de arest la domiciliu, cât și asupra

admisibilității probelor prezentate de procuror în vederea susținerii demersului înaintat.

Prin urmare, soluționând chestiunea cu privire la audierea martorilor, instanța de judecată a respins la etapa soluționării cererilor și demersurilor solicitarea părții apărării și a omis a motiva această soluție. Astfel, consider că în acest caz, drepturile apărării au fost reduse fiind adusă atingere principiul „egalității armelor” consacrat de art. 5 § 4 CEDO. Or, instanța de judecată a adoptat hotărârea contestată doar pe baza probelor prezentate în exclusivitate de procuror, motive care au stat și la baza constatărilor *CtEDO* despre încălcarea dreptului la apărare.

În continuare, analizând materialele prezentate de procuror, consider că în speță, materialele anexate la demers nu conțin probe concludente care ar confirma argumentele procurorului privind existența temeiurilor „relevante și suficiente” pentru a justifica menținerea inculpatului Dodon Igor în stare de arest la domiciliu.

Precum reiese din materialele prezentate, careva probe care să ateste că învinuitul întreprinde acțiuni de ingerință în judecarea independentă și obiectivă a cauzei de către instanța de judecată, așa cum a invocat prin demers procurorul, pe cazul dat instanței nu i-au fost prezentate.

Consider că, atât demersul înaintat de procuror, cât și încheierea contestată conțin doar niște fraze generale, fără careva argumentare concretă și fără careva suport probatoriu, încheierea nefiind motivată sub aspectul necesității deținerii învinuitului Dodon Igor în arest la domiciliu, ci doar se invocă într-o manieră abstractă și stereotipică, temeiurile formale ale detenției prevăzute de lege fără a demonstra relevanța acestora cazului de față. Or, în acest context, argumentele pro și contra eliberării nu trebuie să fie generale și abstracte.

Cu referire la riscul exercitării presiunilor asupra martorilor, consider invocarea acestuia ca fiind declarativă, or, este necesară argumentarea faptului că riscurile invocate anterior nu s-au diminuat sau au apărut alte riscuri care justifică menținerea persoanei sub arest.

Consider declarative argumentele invocate în susținerea existenței riscului eschivării inculpatului Dodon Igor de la răspunderea penală și comiterea altor fapte prejudiciabile. Acestea nu sunt plauzibile și nu pot justifica prelungirea arestului la domiciliu în privința inculpatului, având în vedere circumstanțele cauzei date, precum și faptul că învinuitul dispune de un loc permanent de trai, familia și bunurile acestuia se află în Republica Moldova. Or, riscul eschivării trebuie evaluat luând în considerație mai mulți factori care au legătură cu: caracterul persoanei, valorile sale morale, locuința sa, ocupația sa, bunurile sale, legăturile familiale și cu toate tipurile de legături cu statul în care el este acuzat (a se vedea hot. *Becciev c. Moldovei*, 4 octombrie 2005, § 58). Riscul eschivării poate fi diminuat substanțial prin predarea sau ridicarea documentelor care ar

permite trecerea frontierei.

Mai mult, în practica judiciară se evidențiază că riscul eschivării se diminuează cu trecerea timpului, deoarece durata arestării va fi dedusă din perioada detenției care ar putea fi dispuse în cazul condamnării (a se vedea hot. Wemhoff c. Germaniei, 27 iunie 1968, § 14). Acest fapt urma a fi luat în calcul de către judecători la prelungirea arestării.

6. La fel, țin să menționez că, instanța de recurs efectuează controlul judiciar doar în baza materialelor prezentate judecătorului de instrucție. În speță, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a examina materialele anexate cât la aplicarea, atât și la prelungirea măsurii preventive în privința inculpatului.

7. În concluzie, subliniez că, instanțele judecătorești, la adoptarea unei hotărâri motivate, trebuie să conștientizeze faptul că prin aceasta le demonstrează părților la proces că acestea au fost auzite. Mai mult ca atât, o decizie motivată le acordă părților posibilitatea contestării acesteia, precum și posibilitatea reformării deciziei de către instanța de recurs, or, prin pronunțarea unei decizii motivate, se asigură examinarea publică a administrării justiției.

8. În opinia mea, la examinarea demersului procurorului cu privire la prelungirea măsurii preventive – arestul la domiciliu în privința inculpatului Dodon Igor, instanța de judecată a emis o încheiere nemotivată, în discrepanță cu garanțiile CEDO consacrate în vederea respectării libertăților fundamentale și drepturilor omului. Or, nu reprezintă o încheiere motivată de prelungire a arestării, încheierea care nu face referire la materialele care susțin concluzia judecătorului și în care nu sunt combătute argumentele apărării care pledează împotriva arestării (a se vedea hotărârea Feraru c. Moldovei, 24 ianuarie 2012, §§ 59-66).

Astfel, consider recursul înaintat de către partea apărării ca fiind întemeiat și pasibil de admitere, iar argumentele acestuia și-au găsit confirmare în raport cu materialele prezentate instanței de recurs.

Judecător

Toma Nadejda